

«СИНЬО-ЖОВТИЙ КОД НАЦІЇ»

ОНЛАЙН-ВИСТАВКА

Архівний відділ виконавчого комітету
Нетішинської міської ради

Сьогодні український прапор — це більше, ніж державний символ. Це колір нашої перемоги, який знають у кожному куточку планети.

Наша віртуальна експозиція створена для того, щоб глибше відчувати історію синьо-жовтого стяга, згадати важливі віхи його становлення та надихнутися силою, яку він у собі несе.

Синій та жовтий кольори на українських землях беруть свій початок із часів Київської Русі та середньовічної геральдики, де головним регіоном їхнього закріплення стало **Галицько-Волинське князівство**. Згодом ці барви еволюціонували через козацькі клейноди до символу національної боротьби.

Ось головні історичні віхи появи та поєднання наших кольорів:

Королівство Руське (Галицько-Волинська держава): Початком формування сучасного прапора вважають 1256 рік (заснування Львова). Король Данило Романович та його син Лев надали місту та землі герб: золотий лев на блакитному тлі. Ці кольори стали офіційними для всього регіону.

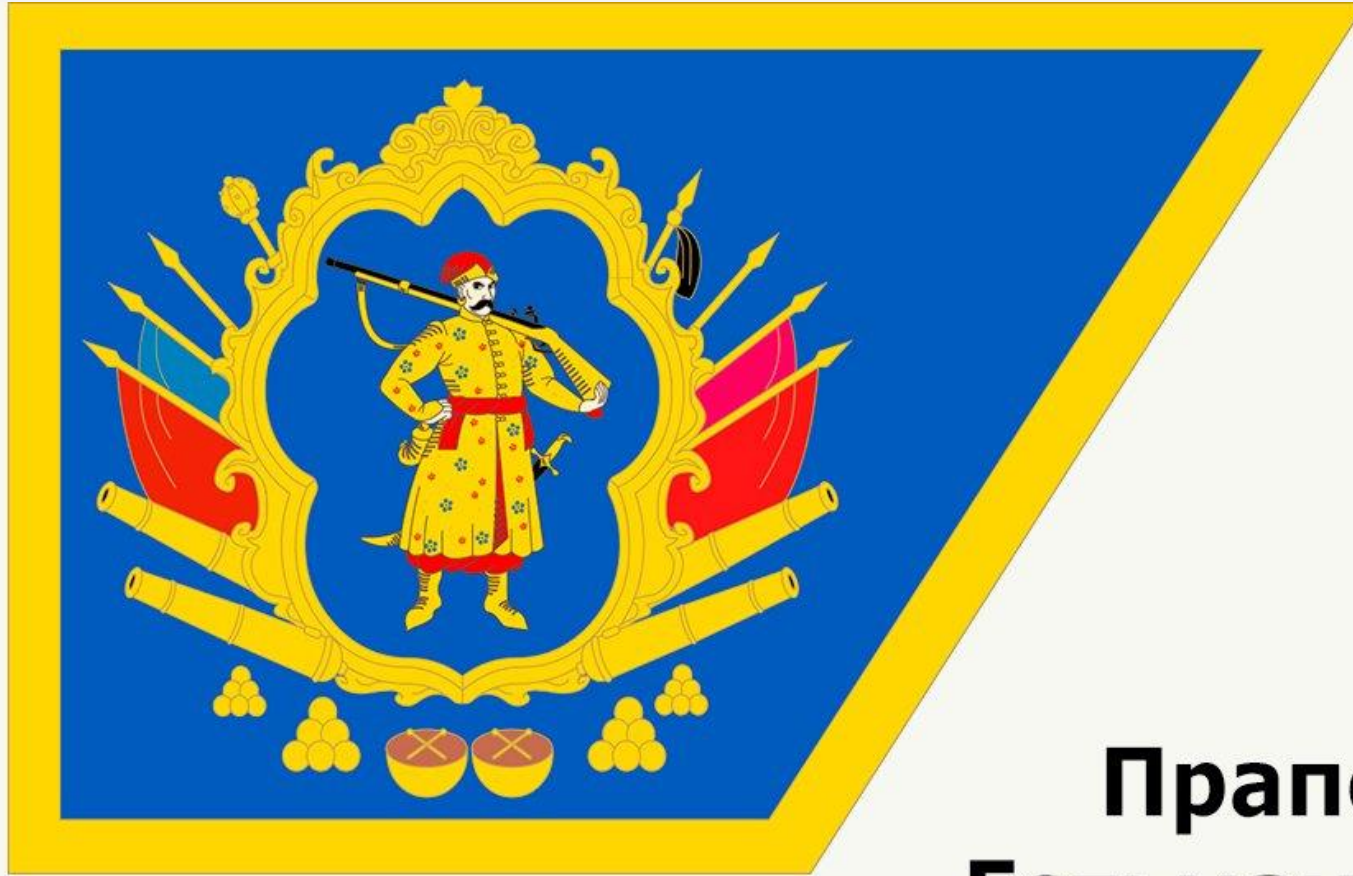
Грюнвальдська битва (1410): У цій масштабній битві лицарі Руського королівства (землі сучасної Галичини та Волині) виступили під власними корогвами. Зокрема, львівське військо билось під синім прапором із золотим левом, що спинається на скелю, а перемиське — під синім із золотим двоголовим орлом.

Козацька доба (XVI–XVIII ст.): У козаків не було єдиного державного прапора, але поєднання синього та жовтого було найпопулярнішим. Козацькі корогви (прапори) Війська Запорозького найчастіше виготовляли з блакитного полотна, на якому золотою або жовтою фарбою малювали зірки, зброю, хрести чи постаті святих (наприклад, Архангела Михаїла).

Наприкінці XVIII століття синьо-жовте поєднання кольорів уже чітко домінувало на прапорах лівобережного козацтва (Гетьманщини).

**Прапор
Гетьманщини**

Доба Української Народної Республіки (УНР) та Української Держави Павла Скоропадського (1917–1920 роки).

Саме в цей буремний період синьо-жовтий прапор уперше став офіційним державним символом єдиної України.

Березень 1917 року: Початок Української революції. У Києві проходять масові демонстрації під синьо-жовтими прапорами. Українці заявляють про свої права, і ці два кольори миттєво стають головним символом відродження нації.

Січень 1918 року: Українська Центральна Рада на чолі з Михайлом Грушевським проголошує незалежність УНР. Невдовзі ухвалюється закон про прапор військово-морського флоту, де чітко зафіксовано: верхня смуга — блакитна, за нею — жовта.

Українська Держава (Гетьманат Скоропадського): Гетьман Павло Скоропадський у 1918 році затверджує синьо-жовтий стяг як офіційний державний прапор. У такому ж порядку смуг (синя вгорі, жовта внизу) він залишається і за часів Директорії Симона Петлюри.

На міжнародній арені Україну починають упізнавати саме за синьо-жовтим стягом. Його підіймають над першими українськими дипломатичними місіями в Європі.

Після окупації України більшовиками синьо-жовте поєднання кольорів опинилося під суворою заборобою. Радянський режим прирівнював наш прапор до «антирадянської пропаганди». За його зберігання або вивішування загрожували роки концтаборів ГУЛАГу чи навіть розстріл.

Попри терор, синьо-жовтий прапор залишався головним символом українського визвольного підпілля. Вояки Української повстанської армії (УПА) приймали присягу під синьо-жовтим стягом, ховали його в лісових криївках та вишивали на ньому тризуби.

У 1950–1970-х роках поодинокі сміливці влаштовували таємні патріотичні акції. Вони вночі вивішували синьо-жовті прапори над будівлями у Києві, Львові, Тернополі та Івано-Франківську, щоб нагадати народу: Україна жива і бореться.

«Відродження Незалежності та тріумф прапора (1989–1992 роки)»

Перші ластівки відродження (1989 рік): Синьо-жовті прапори знову відкрито з'являються на мітингах у Львові та Києві під час Перебудови. Кульмінацією став **«Живий ланцюг» 21 січня 1990 року**, коли мільйони українців узялися за руки від Києва до Львова, тримаючи тисячі національних стягів.

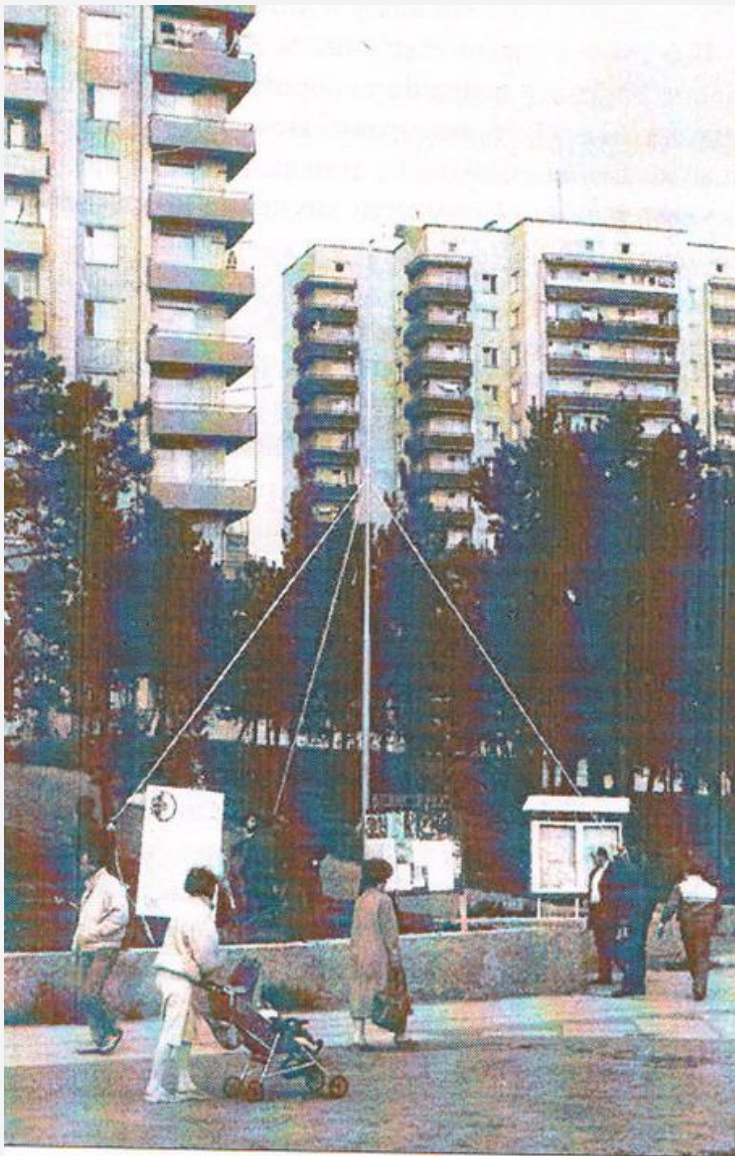

Чи знаєте ви, що саме наше місто стало першим на Хмельниччині, де офіційно замайорів майбутній державний прапор?

26 квітня 1990 року, влада разом із Товариством української мови «Рух» ім. Шевченка, міськими осередками Української Гельсинської Спілки та НРУ за перебудову спільно готували мітинг та свічковий похід до церкви Святої Параскеви у річницю Чорнобильської катастрофи.

Під час мітингу поет та письменник Микола Руцький, зачитав звернення до нетішинців, у якому він виступив з пропозицією підняти синьо-жовте знамено. П'ять тисяч мітингувальників підняли руки на знак схвалення й почали аплодувати під ненависні погляди й голоси нечисленних комуністів. Інженер Віталій Горкавий таємно організував роботу над щоглою в УБ ХАЕС.

*Встановлення національного прапора
в Нетішині. Фото В. Войковського*

Відтак, **27 квітня 1990 року** Микола Руцький з Віталієм Горкавим та Олексієм Солов'єм вийшли о 15.00 до місця встановлення прапора й почали копати яму. Домовилися також із комунальниками, які ладнали тротуар, що ті дадуть нам кілька відер бетону. Гірше було з доставкою щогли. Потрібно було знайти великий автомобіль. На щастя, дорогою для Миколи Руцького трапився начальник Нетішинської ДАІ Борис Петрук. Він одразу ж запитав: «То коли, Миколо, замайоріє над містом наш прапор: Ти ж обіцяв учора, що сьогодні ми його побачимо.» Микола Руцький відповів, що треба знайти транспорт, Петрук сказав, що це не проблема. І за півгодини вантажівка привезла щоглу, комунальники дали бетон.

Микола Руцький з товаришами почепили прапор, укопали щоглу в землю та для міцності забетонували. Так, **27 квітня 1990 року о 16.00 годині** синьо-жовтий прапор замайорів над Нетішином під радісні погляди людей, котрі поверталися з роботи додому. Справа зроблена. [1]

28 квітня 1990 року Славутська районна рада прийняла рішення за №92 «Про дії депутата обласної ради М. М. Руцького на мітингу 26.04.1990 р. в м. Нетішині», яке гласило: «1. Визнати дії депутата обласної ради М.М.Руцького по встановленню в м. Нетішині не передбаченої законом символіки недопустимим, як такі, що суперечать конституції УРСР. 2. Зобов'язати Руцького М. М. зняти встановлену символіку, а також припинити спробу її поширення до всенародного референдуму з цього питання».

[illegible]

**А МІСЬКА РАДА НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ
ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ**

Р І Ш Е Н Н Я

pln H 64.90 No 92

м. Славута

Про дії депутата обласної Ради
М.М.Руцького на мітингу 26.04.1990р.
в м. Нетішині

26 квітня 1990 року в м. Нетішині на мітингу, який присвячувався жертвам Чорнобильської трагедії, депутат Хмельницької обласної Ради М.М.Рущкий використав свій виступ та напружену обстановку на мітингу для посмішного вирішення політичного питання, яке не стояло в порядку денному мітингу - про встановлення в м. Нетішині неконституційної символіки.

(из Византии и др.)
Будис. - М. Р.)

Скористувавшись шумною підтримкою своїх прихильників з західних областей, Рупський оголосив, що це питання ьтаким чином вирішене. 27 квітня заклик Рупського був здійснений, неконституційна символіка встановлена.

В зв'язку з тим, що такі дії Рущького та його прихильників суперечать Конституції /Основному Закону/ Української РСР, а також Указу Президії Верховної Ради УРСР від 1981 р., виконком міської Ради народних депутатів вирішив:

І. Визнати дії депутата обласної Ради М.М.Рущького по встановленню в м. Нетішині непередбаченої законом символіки недопустимими, як такі, що суперечать Конституції УРСР.

2. Зобов'язати Рущкого М.М. зняти встановлену в м.Нетішині неконституційну символіку, а також припинити спроби по її поширенню до всенародного рівня. Руху з цього питання.

Голова виконкому Славутської
міської Ради народних депутатів

А.Роздобудько

Незабаром дану вимогу надіслав для М.М.Руцького прокурор району Григорій Лужняк. На спільних зборах міських осередків ТУМ «Рух», УГС та НРУ були розглянуті вищеназвані документи й надіслали відповідь, про те, що відмовляються їх виконувати, бо Конституція УРСР не забороняє використання національної символіки. Відчуваючи непохитність і підтримку нетішинців, місцева влада потроху вгамувалась [2].

Ще тричі ночами стяг зникав зі щогли, але два тижні ночами М.М.Руцький з одnodумцями чергували біля прапора, роблячи спроби спіймати вандалів та ворогів незалежності України. Потім прикріпили вгорі на щоглі «корону», зі сталевих ножів, яку виготовив Володимир Казмірчук, щоб до прапора не можна було підповзти по трубі. З того часу прапор більше не зникав.

Нетішинські міські організації:

Прокурору Славутської
міської прокуратури
Г.Лужняку

Товариство української мови
імені Т.Шевченка,

Народний Рух України за перебудову,
осередок Української Республіканської
партії

Р І Ш Е Н Н Я

від 10 травня 1990 р. №1
м.Нетішин

Розглянувши на спільному засіданні Рішення Славутського міськ-виконкому від 28.04.90р. «Про дії депутата обласної Ради М.М.Руцького на мітингу 26.04.90р. в м.Нетішині» організації вирішили:

1.Задовольнити волевиявлення п'ятитисячного мітингу населення Нетішина 26.04.90р. і синьо-жовтий прапор, встановлений 27.04.90р. не знімати, так як українська національна символіка не заборонена Конституцією УРСР.

2.Щодо поширення 11 на громадських заходах, то це право кожної громадсько-політичної організації і взагалі кожного громадянина на Україні. Уже саме визнання української національної символіки членами суспільно-політичних організацій і значною частиною населення України дає право на її існування і офіційне затвердження Верховною Радою УРСР, щоб припинити ті прикрі непо-розуміння між представниками різних груп населення і командно-бюрократичної системи.

М.Панасюк, голова ТУМу, депутат Нетішин-ської міськради,

М.Руцький, голова НРУ, депутат Хмельницької облради,

П.Лисенко, депутат Славутської міськ-ради, член Руху,

О.Соловей, член Великої Ради УРП.

Постанова Верховної Ради України № 2067-XII «Про Державний прапор України» була ухвалена 28 січня 1992 року. Цей документ складається усього з одного речення, яке офіційно затвердило національний стяг головним символом країни.

«Затвердити Державним прапором України національний прапор, який являє собою прямокутне полотнище, що складається з двох рівних за шириною горизонтально розташованих смуг: верхньої — синього кольору, нижньої — жовтого кольору, із співвідношенням ширини прапора до його довжини 2:3».

Постанова повернула прапору офіційний статус через 74 роки після його використання в УНР.

ПОСТАНОВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про Державний прапор України

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 19, ст.257)

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є:**

Затвердити Державним прапором України національний прапор, що являє собою прямокутне полотнище, яке складається з двох рівних за шириною горизонтально розташованих смуг: верхньої — синього кольору, нижньої — жовтого кольору, із співвідношенням ширини прапора до його довжини 2:3.

Голова Верховної Ради України

І. ПЛЮЩ

м. Київ, 28 січня 1992 року
N 2067-XII

Про Державний прапор України
Постанова Верховної Ради України від 28.01.1992 № 2067-
XII
Прийняття від **28.01.1992**
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/2067-12>

Законодавство України
станом на 29.07.2026
поточна редакція

2067-12

Публікації документа

- Голос України від 15.02.1992
- Відомості Верховної Ради України від 12.05.1992 — 1992 р., № 19, стаття 257

Щодо пояснення кольорів прапора, то найкраще розділити на два підходи: **офіційне (традиційне)** тлумачення та **історико-геральдичне**.

Офіційне (народне) тлумачення

Синій колір: символізує ясне, мирне небо.

Жовтий колір: символізує стиглі пшеничні поля як знак достатку та родючості української землі.

Разом: це картина мирної, вільної та хліборобської України.

Історико-геральдичне тлумачення:

Спадковість: синій та жовтий (золотий) — це кольори герба Галицько-Волинської держави (золотий лев на синьому тлі).

Християнська символіка: синій колір у геральдиці означає духовність, чистоту, вірність та чесність. Жовтий (золотий) — уособлює Творця, вищу владу, багатство, силу та справедливість.

Козацька доба: саме ці кольори найчастіше використовувалися на хоругвах Війська Запорозького, що підкреслює військове благородство.

У К А З
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про День Державного Прапора України

{ Із змінами, внесеними згідно з Указами Президента
N 602/2009 (602/2009) від 07.08.2009
N 576/2015 (576/2015) від 10.10.2015 }

На вшанування багатотисячолітньої історії українського державотворення, державної символіки незалежної України та з метою виховання поваги громадян до державних символів України
п о с т а н о в л я ю:

1. Установити в Україні День Державного Прапора України, який відзначати щорічно 23 серпня.

2. Кабінету Міністрів України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям за участю органів місцевого самоврядування забезпечувати:

здійснення комплексу урочистих заходів зі святкування Дня Державного Прапора України, зокрема проведення щороку 23 серпня о 9 годині офіційної церемонії підняття Державного Прапора України в містах Києві та Севастополі, обласних та районних центрах, інших населених пунктах України, за участю діячів науки та культури, представників міжнародних, громадських, релігійних організацій, політичних партій;

організацію в рамках святкування Дня Державного Прапора України роз'яснювально-просвітницьких заходів, присвячених історії Державного Прапора України та інших державних символів України, тематичних конференцій, круглих столів тощо.

{ Стаття 2 в редакції Указу Президента N 602/2009 (602/2009) від 07.08.2009 }

3. Запропонувати органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам, організаціям, об'єднанням громадян установлювати (вивішувати) Державний Прапор України щорічно у День Соборності України (22 січня), День Перемоги (9 травня), День Конституції України (28 червня), День Державного Прапора України (23 серпня), День незалежності України (24 серпня), День захисника України (14 жовтня), День Збройних Сил України (6 грудня) та під час проведення загальнодержавних заходів.

{ Указ доповнено статтею 3 згідно з Указом Президента N 602/2009 (602/2009) від 07.08.2009; із змінами, внесеними згідно з Указом Президента N 576/2015 (576/2015) від 10.10.2015 }

Якщо Постанова Верховної Ради 1992 року дала прапору юридичне життя, то Указ Президента від 23 серпня 2004 року «**Про День Державного Прапора України**» подарував йому його власний день народження — 23 серпня.

До цього моменту країна святкувала День Прапора дуже скромно, майже непомітно і лише в Києві — 24 липня. Це була прив'язка до суто столичної події 1990 року, коли синьо-жовтий стяг вперше замайорів над Київською мерією. Проте прапор усієї нації не міг належати лише одному місту. Країні був потрібен новий, загальний день для гордості.

У 2009 році документ отримав важливе доповнення, яке перетворило папір на живу традицію. Було запроваджено ритуал: щороку 23 серпня, рівно о 09:00, під звуки гімну цей прапор синхронно піднімається в кожному місті, в кожному маленькому селі та в усіх українських посольствах на різних континентах.

Цей експонат — не просто юридичний акт. Це історія про те, як один документ об'єднав мільйони людей навколо єдиного символу, що майорить над нами у найважчі та найщасливіші хвилини.

4. Запропонувати органам місцевого самоврядування встановити Державні Прапори України на центральних площах, проспектах, вулицях, майданах тощо у містах Києві та Севастополі, обласних та районних центрах, інших населених пунктах України, провести роботи з належного облаштування місць встановлення Державних Прапорів України.

{ Указ доповнено статтею 4 згідно з Указом Президента N [602/2009](#) ([602/2009](#)) від 07.08.2009 }

5. Державному комітету телебачення та радіомовлення України забезпечувати широке висвітлення заходів, пов'язаних із відзначенням Дня Державного Прапора України, сприяти проведенню інформаційно-просвітницької кампанії щодо історії державних символів України та їх популяризації.

{ Указ доповнено статтею 5 згідно з Указом Президента N [602/2009](#) ([602/2009](#)) від 07.08.2009 }

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ, 23 серпня 2004 року
N 987/2004

Про День Державного Прапора України
Указ Президента України від 23.08.2004 № 987/2004
Редакція від [13.10.2015](#), підстава — [576/2015](#)
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/987/2004>

Законодавство України
станом на 29.07.2026
[чинний](#)

Перед вами — найцінніші експонати нашої виставки. На них немає ідеальних ліній, фабричної чистоти чи суворого дотримання канонів. Вони покриті пилом українських доріг і розписані маркерами тих, хто тримає над нами небо. Це прапори з передової.

Традиція підписувати стяги народилася в окопах як символ військового братерства та незламності. Кожне слово, залишене на цих синьо-жовтих полотнищах — від лаконічного «Разом до перемоги» та назв нескорених міст до позивних і шевронів — є унікальним історичним автографом.

A large Ukrainian national flag, featuring a blue top half and a yellow bottom half. The yellow section is heavily marked with black graffiti and signatures. In the center, there is a stylized drawing of a person wearing a mask and a hat, with the word "EXER" written below it. To the left, there is a circular logo with the word "KURPI" inside. Other signatures and markings are scattered across the yellow section, including "KURPI" and "KURPI" written vertically. The flag is hanging against a light-colored wall.

Якщо офіційні укази та постанови минулих років дали нашому прапору юридичний статус, то підписи цих військових дали йому душу.

Сьогодні синьо-жовтий прапор із автографами захисників — це головний символ нашої сучасної історії, написаний кров'ю, потом і безмежною вірою у свободу.

Державні укази, постанови парламенту та покриті порохом прапори з передової — усе це деталі одного великого літопису української свободи! Час минає, обличчя змінюються, але документи залишаються. І допоки архіви зберігають ці свідчення, ніхто й ніколи не зможе переписати нашу історію чи стерти нашу ідентичність.

Дякуємо, що відвідали нашу онлайн-виставку. Маємо за честь берегти історію, під якою виборюється наше майбутнє.

Література:

1. Руцький М. З історії встановлення національного прапора в Нетішині // Вісник Нетішинського краєзнавчого музею. – 2014. – Випуск 5. – С. 32-34.
2. Руцький М. На переломі. Літопис національно-демократичного руху Славутчини з грудня 1988 до листопада 1992 року. – Нетішин, 1993. С. 29-30.